

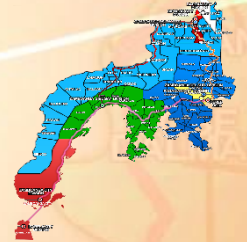

Republic of the Philippines
Department of Education
 Regional Office IX, Zamboanga Peninsula

- JANUARY**
Matuguhon
- FEBRUARY**
Mahigugmaon
- MARCH**
Matinabungan
- APRIL**
Matinahuron
- MAY**
Matapsay og Matimpyo
- JUNE**
*Maabile og Masunod sa
Dhasakong Oras*
- JULY**
Maantigo og Maabilidad
- AUGUST**
*Maginhuhuhunon
para sa Uban*
- SEPTEMBER**
Madaginoton
- OCTOBER**
Matinud-anon
- NOVEMBER**
Masaligan
- DECEMBER**
Maalampon

5

Zest for Progress
 Zeal of Partnership

Filipino

Ikalawang Markahan - Modyul 7: Paggamit ng Pangkalahatang Sanggunian

Name of Learner: _____

Grade & Section: _____

Name of School: _____

Filipino – Ikalimang Baitang
Support Material for Independent Learning Engagement (SMILE)
Ikalawang Markahan – Modyul 7: Paggamit ng Pangkalahatang Sanggunian
Unang Edisyon, 2020

Isinasaad sa **Batas Republika 8293, Seksiyon 176** na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anumang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayunpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anumang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anumang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat:	Ma. Mechel B. Alanquiha
Editor/Tagasuri:	Sheila Mae M. Magale/Riela Angela C. Josol
Tagalapat:	Franklin E. Benitez
Tagapamahala:	Virgilio P. Batan, Jr., CESO VI- Schools Division Superintendent
	Lourma I. Poculan - Asst. Schools Division Superintendent
	Amelinda D. Montero - Chief Education Supervisor, CID
	Nur N. Hussien - Chief, Education Supervisor SGOD
	Riela Angela C. Josol - Education Program Supervisor- Filipino
	Bernie P. Laranjo - Public Schools District Supervisor
	Ronillo S. Yarag - Education Program Supervisor, LRMS
	Leo Martinno O. Alejo - Project Development Officer II, LRMS

Inilimbag sa Pilipinas ng

Department of Education – Region IX – Dipolog City Schools Division

Office Address: Purok Farmers, Olingan, Dipolog City
Zamboanga del Norte, 7100

Telefax: (065)212-6986 and (065) 212-5818

E-mail Address: dipolog.city@deped.gov.ph

Alamin

Gamit ng modyul na ito, ikaw ay inaasahang:

1. Nagagamit ang pangkalahatang sanggunian sa pagtatala ng mahahalagang impormasyon tungkol sa isang isyu. (F5EP-11e-i-6)

Balikan

Alin sa mga pangkalahatang sanggunian ang magagamit mo kung nais mong malaman ang mga sumusunod na mga impormasyon? Ayusin ang mga titik upang mabuo ang salitang tinutukoy sa bawat pangungusap.

- _____ 1. (yonarsiyodik) kahulugan ng isang salita
- _____ 2. (pidyakloensay) mga kultura ng isang bansa
- _____ 3. (koperyodi) balitang panlipunan
- _____ 4. (talas) mapa ng buong mundo
- _____ 5. (sawrote) maaring pamalit sa salita

Tuklasin

Paano natin maibibigay ang mahalagang impormasyon tungkol sa isang isyu?

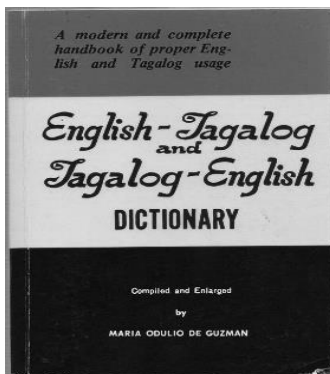
Kailangan ang kaalaman sa sangguniang gagamitin sa pagsasaliksik upang higit na mapabilis ang pagsasaliksik. Siguraduhin na ang mahalagang impormasyon lamang tungkol sa paksa ang isusulat at kukuhandin sa sanggunian.

Suriin

Mga sangguniang magagamit mo kung nais mong malaman ang mga sumusunod na mga impormasyon.

Diksiyonaryo:

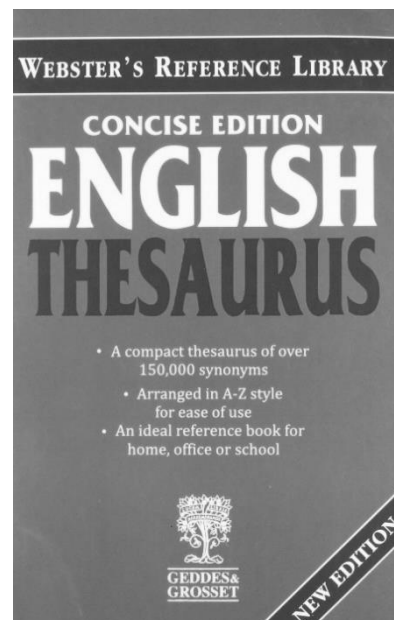
Ang mga impormasyong makukuha rito ay kahulugan, baybay, pagpapantig at pinagmulan ng mga salita. Malalaman din kung anong bahagi ng pananalita.

Halimbawa: da-mit png. – kasuotan sa katawan

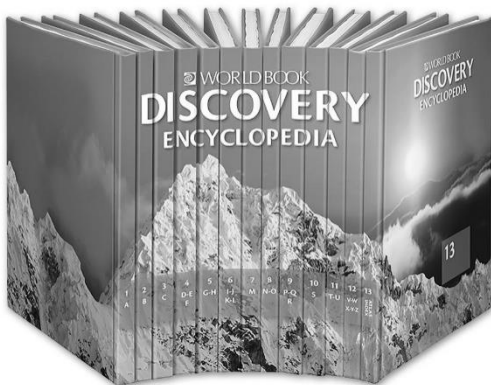
Tesawro:

Impormasyon tungkol sa mga salitang kasingkahulugan at kasalungat.

Halimbawa: *Mahalimuyak*,
kasingkahulugan: *mabango* kasalungat:
mabaho

Ensayklopidya:

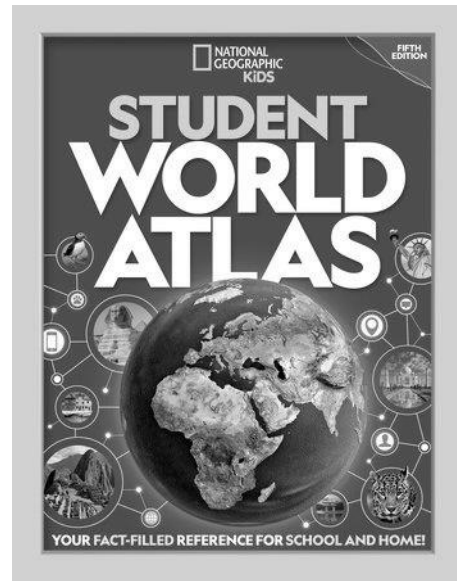
Aklat na nagbibigay ng kaalaman sa lahat ng sangay ng karunungan kung saan ang mga lathalain ay inaayos ng paalpabeto.

Halimbawa: Talambuhay ni Rodrigo Duterte

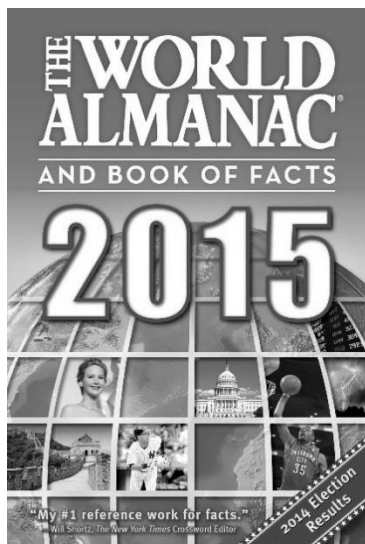
Atlas:

Impormasyon tungkol sa isang lugar, gaya ng lawak, layo, populasyon, anyong-lupa at anyong-tubig.

Halimbawa: Lokasyon ng Lungsod ng Dipolog.

Almanac:

Impormasyon tungkol sa politika, kawilihan, sports, relihiyon at iba pang nangyari sa loob ng isang taon.

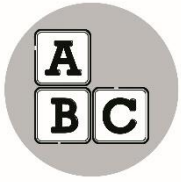
Halimbawa: Ang paglaganap ng Corona Virus sa ating bansa.

Peryodiko:

Naglalaman ng balita, impormasyon o patalastas tungkol sa bawat araw, linggo, buwan o taon.

Halimbawa: Ang halamang lagundi ay mabisang gamot sa ubo.

Pagyamanin

Gawain A:

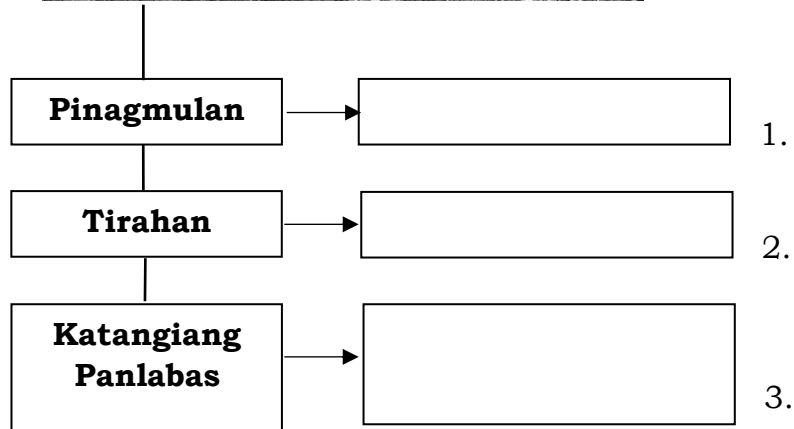
Anong sanggunian ang dapat gamitin upang matugunan ang hinihingi sa bawat bilang? Piliin ang sagot sa loob ng parihaba.

Diksiyonaryo	almanac/almanake	atlas
Ensayklopidya	periyodiko	tesawro

1. Ano ang pinakasikat na pelikula noong 2015? _____
2. Ano ang tamang bigkas ng salitang mayumi? _____
3. Ilang rehiyon ang bumubuo sa bansang Pilipinas? _____
4. Ano ang kahulugan ng salitang bakasyonan? _____
5. Ano ang kasingkahulugan ng salitang bakante? _____
6. Ano ang pinakamalaking bansa sa Asya? _____
7. Ano ang kasaysayan ng bansang South Korea? _____
8. Ano na ang kalagayan ni Bong Revilla ngayon? _____
9. Ano ang kasalungat ng salitang matapang? _____
10. Ano ang katangiang panlabas ng hayop na Ostrich? _____

Gawain B:

Magsaliksik tungkol sa hayop na Tamaraw. Ilagay sa kahon ang impormasyong nakuha.

Gawain C:

Tunghayan ang nilalaman ng diksyonaryo.

Tukuyin kung ano ang kahulugan ng mga salitang nakatala mula sa ibaba.

1. bubog

2. bubong

3. budhi

4. bubot

5. budburan

bu-bô *png.* | Pagtapon ng tubig. ☉ kauri nito kung punung-puno ang sisidlan. ☉ Overflowing; pouring out.

bû-bog *png.* | Durog na gaya ng salamin, bote, atbp.; kristal, bote, o katulad na materyales. ☉ Broken glass.

bu-bôn *png.* | Mababaw na balon ng tubig. ☉ A small, shallow well for water; cistern.

bu-bông *png.* | Pang-ibabaw na takip o balangkas ng bahay. ☉ iba pa: talukap ng mata. ☉ Roof.

bû-bo sa hi-pon *png.* | Panghuling hipon sa Laguna na ang hugis ay binarabong at may pain, may dalawang daang may galaw at ang sukat ay 18 x 9 dati. ☉ *Tam.*

bu-bôt *sc.* | Murang-mura, karaniwan kung bangangkahoy. ☉ *Hilaw.* ☉ Unripe; still green.

bû-boy *png.* | Punungkahoy na nagbubunga ng himaymay na bulak na kilala sa tawag na kapok. ☉ Kapok or cotton tree.

bu-bû-li *png.* | Bayop na kahawig ng butiki sa bali; ang laki ay mga isang talampakan. ☉ Species of lizard; a grass lizard.

bu-bu-lu-san *png.* | Kasangkapang pang-ihap ng hangin sa pandayan na binubuo ng isaag maluwang na tubo. ☉ Air vent of a bellows.

bu-bu-ngán [bubông] *png.* | Pang-ibabaw na takip o balangkas ng ibang kauri nito. ☉ A sprinkle or sprinkling particles of powdered substances such as salt, pepper, etc.

bud-bu-ran *pd.* | Sabugan, lagyan, kalatan. ☉ *Budburan mo ng paminta ang sopas.* ☉ To sprinkle dust or powder into some surface.

bud-hi *png.* | Kaloonan ng tao; unawa; sariling pagpapasiya. ☉ *Konwiyensiya.* ☉ *Ang sama talaga ng budhi ng Donyang yun.* ☉ Conscience.

bud-tóng *png.* | Pagkakatulak; malakas na hampas o bangga. ☉ Strong push or shove especially with the end of something; pushing.

bu-dyóng *png.* | Tambuling kabibe.

bu-gá *png.* | Bigla at may hangin sa paghuluwa ng kahit anong bagay na inilagay sa bibig.

bugá *png.* | Batong unang pinaghahasaan ng mga talim na lubhang mapuro, may bungi o makapal na kalawang bago itasa sa pinuhan. ☉ Pumice stone.

buga-an *png.* | Batong pinaghahasaan ng patalim na tinatawag ding buga. ☉ Grindstone; wetstone.

bu-ga-dór *png.* | Manggagaod sa sasakyang pantubig.

bu-ga-han [buga] *pd.* | Gamutin.

bu-gá-sok *png.* | Lakas ng loob. ☉ Abrupt; hastily.

bû-gaw *png.* | Pagpapalayo o pagtatayo; upang lumayo. ☉

Isaisip

Mayroon na ba kayong natutunan sa ating aralin? Mahalagang malaman kung gaano kalalim ang iyong pag-unawa tungkol sa ating paksa.

Mahalaga ang paggamit ng mga sanggunian sa pananaliksik. Maaaring matagpuan sa sanggunian ang sagot sa halos lahat ng tanong. Kailangan lamang maging matiyaga at maparaan sa pananaliksik at paggamit ng mga sanggunian. Ang bawat sanggunian ay may iba't-ibang gamit para mapadali ang impormasyon na gusto nating makuha.

Dahil sa makabagong teknolohiya, maari nang makakuha ng impormasyon mula sa diksyunaryo, tesawro, ensiklopidya, atlas, almanake at peryodiko na matatagpuan sa internet.

Isagawa

Sumulat ng isang talata ng isang bagay na makikitang ginagamit sa inyong tahanan. Gamitin ang diksyunaryo sa pagbibigay ng kahulugan at palabigkasan ng mga salita.

Rubrik sa Pagsulat ng Isang Talata

Pamantayan	Inaasahang Puntos		
	Pinakamahusay	Katanggap-tanggap	Nangangailangan ng Tulong
Naipakita nang malinaw at maayos ang ideya na kaugnay ng paksang ibinigay.	3	2	1
Magkakaugnay ang mga pangungusap sa talata.	3	2	1
Malinis, wasto ang baybay at organisado ang pagkakasulat ng talata.	3	2	1
Gumamit ng diksyunaryo sa pagbibigay ng kahulugan ng salita	3	2	1
Kabuonan	12	8	4

Tayahin

Panuto: Basahin at unawain ang bawat sitwasyon. Anong aklat sanggunian ang angkop na gagamitin dito?

1. Gusto kong malaman ang kultura ng bansang Hapon.

A. Disksyonaryo	C. Ensayklopidya
B. Almanake	D. Atlas

2. Hahanapin ni Maria kung saang kontenente ng mundo ang Englatera?

A. Peryodiko	C. Almanake
B. Atlas	D. Diksyonaryo

3. Gusto kong malaman ang tamang bigkas at baybay ng salitang bahaghari.

A. Atlas	C. Almanake
B. Peryodiko	D. Diksyonaryo

4. Sino ang kalaban ni Manny Pacquiao noong 2016 na siyang pinakamalaking kita sa lahat ng kanyang naging mga laban?

A. Tesawro	C. Almanake
B. Peryodiko	D. Ensayklopidya

5. Si Pedro ay naghahanap ng kasingkahulugan at kasalungat na kahulugan ng isang salita.

A. Tesawro	C. Atlas
B. Peryodiko	D. Ensayklopidya

Susi ng Pagwawasto

- Isagawa**
Nakakapende sa mag-aaral
1. Durog na gaya ng salamin
 2. Pang-ibabaw na takip ng bahay
 3. Kaloooban ng tao
 4. Muran-mura o hilaw
 5. Sabugan o kalatan
- Gawain C**
3. Malit na kalabaw at malapad ang sungay
 2. Pinaghalong kagubatan at damuhan
 1. Mindoro
- Gawain B**

Balikan	1. diksyonaryo	1. C
	2. ensayklopidya	2. B
	3. periyodiko	3. D
	4. atlas	4. C
	5. tesarwo	5. A
Tayahin	1. Almanake	
	2. Diksiyonaryo	
	3. Atlas	
	4. Diksiyonaryo	
	5. Tesarwo	
	6. Atlas	
	7. Ensayklopidya	
	8. Periyodiko	
	9. Tesarwo	
	10. Ensayklopidya	

Sanggunian

- Patricia Jo C. Agarrado, Maricar L. Fracia, Perfecto R. Guerrero III, Genaro R. Gejo Cruz, Alab Filipino 5, Vibal Group Inc. 2016
- LR Portal <https://lrmds.deped.gov.ph/detail/6855>
- The New Filipino-Filipino with English Dictionary, Revised Edition, Encleare Foundation, page 77
- https://www.google.com/search?q=philippine+tamaraw&rlz=1C1CHNY_enPH901PH901&sxsrf=ALeKk03nFCV1u-sG8-b3TGaU3AghPFM4Sw:1598891492728&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwi_dT77sXrAhVLBKYKHWdcAEcQ_AUoAXoECB8QAw&biw=1536&bih=792

Region IX: Zamboanga Peninsula Hymn – Our Eden Land

Here the trees and flowers bloom
Here the breezes gently Blow,
Here the birds sing Merrily,
The liberty forever Stays,

Gallant men And Ladies fair
Linger with love and care
Golden beams of sunrise and sunset
Are visions you'll never forget
Oh! That's Region IX

Cebuanos, Ilocanos, Subanons, Boholanos, Ilongos,
All of them are proud and true
Region IX our Eden Land

Here the Badjaos roam the seas
Here the Samals live in peace
Here the Tausogs thrive so free
With the Yakans in unity

Hardworking people Abound,
Every valleys and Dale
Zamboanguenos, Tagalogs, Bicolanos,

Region IX
Our..
Eden...
Land...

My Final Farewell

Farewell, dear Fatherland, clime of the sun caress'd
Pearl of the Orient seas, our Eden lost!
Gladly now I go to give thee this faded life's best,
And were it brighter, fresher, or more blest
Still would I give it thee, nor count the cost.

On the field of battle, 'mid the frenzy of fight,
Others have given their lives, without doubt or heed;
The place matters not-cypress or laurel or lily white,
Scaffold or open plain, combat or martyrdom's plight,
T is ever the same, to serve our home and country's need.

I die just when I see the dawn break,
Through the gloom of night, to herald the day;
And if color is lacking my blood thou shalt take,
Pour'd out at need for thy dear sake
To dye with its crimson the waking ray.

My dreams, when life first opened to me,
My dreams, when the hopes of youth beat high,
Were to see thy lov'd face, O gem of the Orient sea
From gloom and grief, from care and sorrow free;
No blush on thy brow, no tear in thine eye.

Dream of my life, my living and burning desire,
All hail ! cries the soul that is now to take flight;
All hail ! And sweet it is for thee to expire ;
To die for thy sake, that thou mayst aspire;
And sleep in thy bosom eternity's long night.

If over my grave some day thou seest grow,
In the grassy sod, a humble flower,
Draw it to thy lips and kiss my soul so,
While I may feel on my brow in the cold tomb below
The touch of thy tenderness, thy breath's warm power.

Let the moon beam over me soft and serene,
Let the dawn shed over me its radiant flashes,
Let the wind with sad lament over me keen ;
And if on my cross a bird should be seen,
Let it trill there its hymn of peace to my ashes.

Let the sun draw the vapors up to the sky,
And heavenward in purity bear my tardy protest
Let some kind soul o'er my untimely fate sigh,
And in the still evening a prayer be lifted on high
From thee, O my country, that in God I may rest.

Pray for all those that hapless have died,
For all who have suffered the unmeasur'd pain;
For our mothers that bitterly their woes have cried,
For widows and orphans, for captives by torture tried
And then for thyself that redemption thou mayst gain

And when the dark night wraps the graveyard around
With only the dead in their vigil to see
Break not my repose or the mystery profound
And perchance thou mayst hear a sad hymn resound
'T is I, O my country, raising a song unto thee.

And even my grave is remembered no more
Unmark'd by never a cross nor a stone
Let the plow sweep through it, the spade turn it o'er
That my ashes may carpet earthly floor,
Before into nothingness at last they are blown.

Then will oblivion bring to me no care
As over thy vales and plains I sweep;
Throbbing and cleansed in thy space and air
With color and light, with song and lament I fare,
Ever repeating the faith that I keep.

My Fatherland ador'd, that sadness to my sorrow lends
Beloved Filipinas, hear now my last good-by!
I give thee all: parents and kindred and friends
For I go where no slave before the oppressor bends,
Where faith can never kill, and God reigns e'er on high!

Farewell to you all, from my soul torn away,
Friends of my childhood in the home dispossessed!
Give thanks that I rest from the wearisome day!
Farewell to thee, too, sweet friend that lightened my way;
Beloved creatures all, farewell! In death there is rest!

I Am a Filipino, by Carlos P. Romulo

I am a Filipino—inheritor of a glorious past, hostage to the uncertain future. As such I must prove equal to a two-fold task—the task of meeting my responsibility to the past, and the task of performing my obligation to the future.

I sprung from a hardy race, child many generations removed of ancient Malayan pioneers. Across the centuries the memory comes rushing back to me: of brown-skinned men putting out to sea in ships that were as frail as their hearts were stout. Over the sea I see them come, borne upon the billowing wave and the whistling wind, carried upon the mighty swell of hope—hope in the free abundance of new land that was to be their home and their children's forever.

I am a Filipino. In my blood runs the immortal seed of heroes—seed that flowered down the centuries in deeds of courage and defiance. In my veins yet pulses the same hot blood that sent Lapulapu to battle against the first invader of this land, that nerved Lakandula in the combat against the alien foe, that drove Diego Silang and Dagohoy into rebellion against the foreign oppressor.

The seed I bear within me is an immortal seed. It is the mark of my manhood, the symbol of dignity as a human being. Like the seeds that were once buried in the tomb of Tutankhamen many thousand years ago, it shall grow and flower and bear fruit again. It is the insignia of my race, and my generation is but a stage in the unending search of my people for freedom and happiness.

I am a Filipino, child of the marriage of the East and the West. The East, with its languor and mysticism, its passivity and endurance, was my mother, and my sire was the West that came thundering across the seas with the Cross and Sword and the Machine. I am of the East, an eager participant in its spirit, and in its struggles for liberation from the imperialist yoke. But I also know that the East must awake from its centuried sleep, shake off the lethargy that has bound his limbs, and start moving where destiny awaits.

I am a Filipino, and this is my inheritance. What pledge shall I give that I may prove worthy of my inheritance? I shall give the pledge that has come ringing down the corridors of the centuries, and it shall be compounded of the joyous cries of my Malayan forebears when first they saw the contours of this land loom before their eyes, of the battle cries that have resounded in every field of combat from Mactan to Tirad Pass, of the voices of my people when they sing:

“I am a Filipino born to freedom, and I shall not rest until freedom shall have been added unto my inheritance—for myself and my children and my children's children—forever.”